

16. Gibbon, D. Intonation, Accent, Rhythm: Studies in Discourse Phonology / D. Gibbon. – Berlin-New-York: De Gruyter Incorporated, Walter, 1984. – 359 p.
17. Lilja, E. Towards a Theory of Aesthetic Rhythm [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gu.se> (01.01.2007) – Назва з екрану.
18. Schlüter, J. Rhythmic grammar: The influence of rhythm on grammatical variation and change in English / J. Schlüter – Berlin-New York: Mouton de Gruyter, 2005. – 393 p.
19. Vrabel, T. Lectures in Theoretical Phonetics of the English Language and Method Guides for Seminars / T. Vrabel. – Ungvar: PoliPrint, 2009. – 176 p.

Забужанская И. Базовые ориентиры исследования ритмо-интонационного комплекса поэтической речи в лингвокогнитивный парадигме.

Статья посвящена проблеме современных лингвистических поисков - исследованию супraseгментных фонетических единиц с позиций когнитивной лингвистики, которая относится к числу наиболее актуальных в современном языкознании. В частности, речь идет об изучении ритмо-интонационного комплекса в рамках лингвокогнитивный парадигмы. Развязано ряд задач, а именно: охарактеризована сущность ритмо-интонационной организации речи, а также в научной разведке осуществляется попытка выделить и охарактеризовать базовые постулаты когнитивной лингвистики, необходимые для изучения ритмо-интонационной организации поэтической речи. В статье также проанализированы степень корреляции ритмо-интонационной организации речи с когнитивной деятельностью говорящего, а также указано особую роль ритмо-интонационной организации речи в процессе порождения речи. Не менее значимым является определение дальнейших перспектив исследования супraseгментных фонетических единиц в русле когнитивной лингвистики на материале англоязычных стихотворных текстов эпохи постмодернизма.

Ключевые слова: ритм, ритмо-интонационный комплекс, когнитивные операции, гештальт, фонологическое кодирования, фонологическая репрезентация.

Zabuzhanska I. Basic Guidelines of the Research of the Rhythmic and Intonation Complex of the Poetic Speech in the Lingocognitive Paradigm.

The article deals with the problem of modern linguistic research - the study of suprasegmental phonetic units from the standpoint of cognitive linguistics, which is among the most pressing problems in modern linguistics. In particular, it is mentioned that a rhythm-intonation complex within the lingocognitive paradigm is the focus of the research. A series of tasks is unleashed, namely, the essence of a rhythm and intonation organization of speech is described, as well as in the scientific exploration there is an attempt to define and characterize the basic tenets of cognitive linguistics needed to explore the rhythm and intonation organization of poetic speech. The degree of correlation of rhythmic organization of speech-intonation with the cognitive activity of the speaker is analyzed in the scientific article, as well as the specified special role of rhythm and intonation organization of speech in the process of speech production is pointed out. No less important is the determination of the future prospects of research of suprasegmental phonetic units in the mainstream of cognitive linguistics based the material of English poetic texts of the postmodern epoch.

Ke ywords: rhythm, rhythm and intonation complex, cognitive operations, Gestalt, phonological coding, phonological representation.

Аркадій Кабов
(Львів)

УДК 811.133.1'367.2'366.59:070

**ЛІНГВОПРАГМАТИКА ТА ПОЛІФОНІЯ СУБ'ЄКТИВНОГО СПОСОБУ
ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ В СУЧАСНІЙ ПРЕСІ
(НА МАТЕРІАЛІ ВИДАНЬ LE FIGARO, LE MONDE, LA LIBÉRATION)**

У статті представлено лінгвопрагматику та поліфонію суб'єктивного способу французької мови в сучасній пресі на матеріалі видань Le Figaro, Le Monde, La Libération. Розглянуто попередні наукові розвідки щодо проявів поліфонічності та тенденцій розвитку мас-медійного дискурсу Франції. На основі теорії М.Л. Донер проаналізовано поліфонічний потенціал суб'єктивного способу

в сучасному французькому мас-медійному дискурсі. Встановлено, що найчастотнішим типом підрядних речень є підрядні додаткові речення з волюнтаривними дієсловами, дієсловами на позначення емоцій та почуттів, дієсловами точки зору, тоді як найчастотнішими селекторами прихильної або неприхильної точок зору є дієслова головних речень, вжиті в дійсному способі, іменники та відсутність заперечних часток. Виявлено меншу частотність застосування французького суб'єктивного способу у порівнянні з іспанським відповідником та наведено чинники, які її зумовлюють. Вказано на необхідність залучення до дослідження латиноамериканського іспаномовного мас-медійного дискурсу та його поліфонічного вивчення.

Ключові слова: суб'єктивний спосіб, лінгвопрагматика, мас-медійний дискурс, французька мова, поліфонія, селектор точки зору.

Постановка проблеми. Дослідження лінгвопрагматики та поліфонічних особливостей дієслівних способів романських мов є актуальним питанням серед мовознавців. Чільне місце займає вивчення особливостей функціонування французьких та іспанських суб'єктивних способів в різних стилях мови. У запропонованій статті до аналізу залучено французький мас-медійний дискурс, суб'єктивний спосіб французької мови, його поліфонічне функціонування і проаналізовано частотність застосування у порівнянні з іспанським відповідником.

Суб'єктивний спосіб французької мови продуктивно застосовується в сучасному художньому мовленні (стилістичних фігурах, літературних тропях, прислів'ях, приказках, сталих виразах тощо). На нашу думку, аналогічна тенденція повинна спостерігатися в мас-медійному дискурсі сучасної французької мови. Як достеменно відомо, лінгвопрагматика суб'єктивного способу не обмежується художнім стилем мови, поширюючись також на офіційно-діловий (законодавчі, адміністративні тексти) та публіцистичний (публікації в різноманітних періодичних виданнях) стилі. Як і його іспанський відповідник, суб'єктивний спосіб французької мови володіє значним прагматичним потенціалом, який пояснюється його поліфонічністю та представленням на суд читачів різних точок зору на різноманітні події в сучасному світі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання поліфонічного функціонування та прагматики публіцистичних текстів в сучасній французькій пресі розглядалося багатьма романістами.

Зокрема, український романіст Л.В. Кіяшко в статті «Метафора в сучасному французькому газетно-публіцистичному дискурсі» [2] описує основні риси публіцистичного стилю та виокремлює такі його функції: інформаційна, коментуюча-оцінна, популяризаторська, впливаюча. Автор наводить класифікації метафор у сучасній лінгвістиці та подає приклади їх застосування в текстах сучасних французьких газет.

Гапотченко Надія Євгенівна в статті «Сучасні тенденції розвитку дискурсу французьких ЗМІ» [1] розглядає основні тенденції формування та функціонування дискурсу у сучасних франкомовних ЗМІ, аналізує чинники, які тісно пов'язані з авторським баченням дискурсу та добору засобів різної природи для їхньої актуалізації у повідомленнях ЗМІ, функціональні та комунікативні чинники дискурсу ЗМІ, які стосуються його функціонування у соціумі. Матеріалом дослідження слугують сучасні французькі газетні та журнальні публікації.

Французька дослідниця Марі-Крістін Фло (Marie-Christine Flaux) у публікації «Approche de l'expression du futur dans la presse française» [5] аналізує різні дієслівні способи вираження майбутності в мові французької преси. Серед них: Futur de l'Indicatif, Périphrase Verbale, Présent de l'Indicatif, Présent du Subjonctif, Futur Antérieur de l'Indicatif, Conditionnel. На основі досліджень сучасної французької преси автор приходять до висновку, що саме майбутній час дійсного способу є найчастотнішим виразником майбутності.

Іспанський дослідник Хуан Ерреро Сесілья (Juan Herrero Cecilia) в статті «Le jeu de la polyphonie dans le texte de la nouvelle de la presse française écrite» [8] розглядає поліфонічні особливості непрямої мови журналіста. Автор наголошує на різних методах привернення уваги читача до свого повідомлення та вказанні на його правдивість, серед яких наводиться метод дослівного цитування.

В іншій своїй публікації «Estrategias enunciativas y orientación argumentativa en el texto publicitario de la prensa semanal francesa: análisis de pragmática discursiva y textual» [7] автор аналізує французький рекламний дискурс, зосереджуючись на рекламних оголошеннях в

щотижневих французьких виданнях. Вчений наводить різні способи, до яких вдаються рекламодавці, щоб переконати споживача в якості свого товару.

Надя Дюшен (Nadia Duchêne) в дослідженні «*Stéréotypes, regards croisés et identité dans le discours médiatique*» [4] дає визначення поняття «стереотип» та аналізує його використання в сучасному французькому мас-медійному дискурсі на матеріалі публікацій, що стосуються кримінальної справи проти відомого французького політика Домініка Строс-Кана. Базуючись на цих статтях, автор перераховує стереотипи про Францію та французів, які притаманні європейцям та американцям.

Ще один іспанський дослідник Луїс Гастон Елдуайен (Luis Gastón Elduayen) в розвідці «*Introduire le discours d'autrui. Actes de parole et verbes «secondaires» dans la presse franco-espagnole*» [6] проводить логіко-семантичний аналіз функцій «нетипових» дієслів, які передають пряму мову, в конкретних висловленнях. Матеріалом дослідження слугували французькі та іспанські газети різної ідеологічної та соціальної спрямованості. Автор підкреслює посередницьку позицію журналістів, які покликані передати широкому загалу своїх читачів позицію того чи іншого державного діяча. На думку дослідниці, найголовнішою метою журналіста є неупереджена, нейтральна, об'єктивна та правдива передача інформації від джерела до читачів.

Проаналізувавши вищенаведені статті вчених-романістів, можна зробити висновок про те, що питання поліфонії та поліфонічного функціонування дієслівних форм у сучасному французькому мас-медійному дискурсі не розглядалися в достатній мірі.

Метою статті є поліфонічний аналіз, дослідження лінгвопрагматики та частотності вживання суб'єктивного способу французької мови на матеріалі видань *Le Figaro*, *Le Monde*, *La Libération* та її порівняння з іспанським відповідником.

Завданням запропонованої статті є поліфонічний аналіз прикладів із французького мас-медійного дискурсу, які містять суб'єктивний спосіб, для вираження різноманітних аргументативних задумів мовця.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вважаємо за необхідне відзначити, що обрані періодичні видання представляють широкий спектр політичних та суспільних поглядів французів. Газета «*Le Figaro*» виражає прагнення прибічників помірковано правого напрямку політичного спектру. Натомість, видання «*Le Monde*» дотримується «лівих» поглядів. Що ж до «*La Libération*», то вона перейшла від ліворадикальної спрямованості до соціал-ліберальної. За допомогою методу суцільної вибірки, з метою поліфонічного аналізу застосування суб'єктивного способу французької мови було обрано по 4 статті різної тематики з кожного видання, зважаючи на обмежений обсяг запропонованої публікації.

Парадигма суб'єктивного способу французької мови в публіцистичному стилі сучасної преси обмежується теперішньою та минулою формами. Як достеменно відомо, минулий недоконаний та давноминулий суб'єктивні способи використовувалися переважно в художньому мовленні попередніх століть. В ХХ та на початку ХХІ століття мовці майже не використовують ці дієслівні форми через складність їхнього утворення та семантичну специфіку їхньої прагматики.

Методологічним підґрунтям запропонованої статті є поліфонічна теорія О. Дюкро, розвинена та доповнена іспанською вченою М.Л. Донер. Згідно з нею, форми суб'єктивного способу є показниками поліфонії. Поліфонічна аргументація може базуватися на обраній або недопустимій точці зору. Отже, мовознавець виділяє прихильну точку зору, яка аргументує на користь змісту певної мовної одиниці, що вказує спрямування, і неприхильну, яка аргументує проти цього спрямування. Саме мовець започатковує полеміку і вирішує, які точки зору мають втрутитися в неї. Таким чином, мовець спочатку може висловити три різні точки зору, але згодом однаково відкине дві з них, залишивши лише одну. «Суб'єктивний спосіб сприяє утворенню підрядних речень, оскільки він лише породжує полеміку точок зору, а членом речення, який обирає одну з них, найчастіше є дієслово у формі дійсного способу» [3, с. 83]. Препозитивні дієслова, заперечення, прислівники, іменники здатні обирати одну з двох запропонованих точок зору і називаються селекторами.

Проведемо поліфонічний аналіз виявлених прикладів із французького мас-медійного дискурсу, які містять форми суб'єктивного способу. Було відзначено наявність таких видів підрядних речень – підрядні додаткові речення з волюнтативними дієсловами, дієсловами на позначення емоцій та почуттів, дієсловами точки зору, підрядне підметове речення, обставинні допустові, способу дії.

Підрядні додаткові речення з волюнтативними дієсловами, дієсловами на позначення емоцій та почуттів, дієсловами точки зору, підрядне підметове речення: 1) «*J'aurais aimé qu'il annonce une mesure de justice fiscale, un plan d'urgence contre la récession.*» [14], 2) «*«Ce dont a besoin notre pays, c'est de la responsabilité des uns et des autres», a dit Laurent Berger, satisfait que Manuel Valls ait parlé dans sa déclaration de son «exigence» en termes de création d'emplois*» [16], 3) «*A l'origine du conflit, le développement de Transavia, la filiale low cost d'Air France : le SNPL, principal syndicat, craint que le projet en l'état de la direction n'entraîne un «pillage de l'emploi français»*» [15], 4) «*Il n'est pas exclu que les banques utilisent ces sommes pour acheter des obligations publiques plutôt que pour prêter aux PME*» [12], 5) «*Cela pourrait expliquer que le nombre de travailleurs détachés soit passé en France de 7500 en 2000 à 170.000 en 2012, suggèrent les Sages de la Rue Cambon.*» [13]. Вищенаведені види підрядних додаткових речень є в нашій вибірці найчастотнішими. Поліфонічний аналіз першого висловлення свідчить про те, що журналіст передає жалкування мовця, а отже і неприхильну точку зору за допомогою минулого кондіціонального способу, який вжито як її селектор. В другому прикладі роль селекторів прихильної точки зору відіграють стверджувальна форма дієслова в дійсному способі (*a dit*), форма дієприкметника (*satisfait*) та відсутність заперечних часток перед формою суб'єктивного способу (*ait parlé*). Третє речення висловлює побоювання зі сторони мовця щодо здійснення певної дії (*pillage de l'emploi français*). Саме іменник «*pillage*» виступає селектором негативної точки зору мовця, яка підсилюється семантичним стереотипом дієслова «*entraîner*». В четвертому прикладі селектором неприхильної точки зору є стверджувальна форма дієслова «*utiliser*» та заперечна форма безособового виразу «*il n'est pas exclu*». В п'ятому прикладі має місце еліпсис прямого додатка «*le fait*» перед початком підрядного підметового речення (*que le nombre de travailleurs . . .*). Важко визначити селектор точки зору, оскільки підрядне підметове речення лише наводить факт, а точка зору мовця щодо нього та її селектор знаходяться в попередньому контексті.

Підрядні обставинні допустові: 1) «*Cependant, certains internautes ont testé Netflix et se sont montrés peu convaincus, voire mécontents (bien que le premier mois d'essai soit gratuit)*» [19], 2) «*Le groupe rejette la principale revendication des syndicats de réserver aux pilotes d'Air France les avions de plus de 100/110 places, quelle que soit la compagnie du groupe (Air France, Transavia, Hop!)*» [15]. У першому прикладі селектором неприхильної точки зору на висловлення є дієслово в дійсному способі з дієприкметником («*se sont montrés peu convaincus*»). Наявність підрядного допустового речення жодним чином не може змінити семантичне спрямування висловлення. В другому реченні селектором неприхильної точки зору є дієслово головного речення «*rejette*», семантичний стереотип якого не сприймає жодних допустів щодо можливості виконання певної дії.

Підрядне обставинне способу дії: 1) «*Des anomalies qui «étaient connues de la SNCF ou de ses agents, sans pour autant qu'il y soit remédié de façon adéquate.*» [9]. Підрядне обставинне речення з формою суб'єктивного способу та заперечним сполучником «*sans que*» не впливає на вибір неприхильної точки зору головного речення за допомогою селектора, яким виступає іменник «*anomalies*» із чітко вираженим негативним семантичним стереотипом. Неприхильну точку зору підсилює стверджувальна форма дієслова «*étaient connues*».

Отже, словами-селекторами як прихильної так і неприхильної точок зору у матеріалі дослідження були дієслова головних речень, вжиті в дійсному способі, стверджувальні форми суб'єктивного та дійсного способів, іменники. Підсумовуючи наше дослідження, зазначимо, що в 12 статтях вищенаведених періодичних видань за допомогою методу суцільної вибірки було знайдено лише 8 речень із формами суб'єктивного способу. Це засвідчує той факт, що французькі журналісти рідко вдаються до вживання цієї дієслівної форми, щоб ввести полеміку різних точок

зору у висловленні щодо подій, які описуються, або використовують для цього інші граматичні конструкції та дієслівні способи (наприклад, дійсний).

Висновки дослідження. Якщо провести порівняння частотності вживання форми суб'єктивного способу французької мови та його іспанського відповідника, згідно з даними дослідження в попередній публікації, то результати будуть наступними: в 12 статтях трьох національних іспанських газет («El País», «ABC», «El Mundo») було знайдено 20 прикладів речень з формами суб'єктивного способу, тоді як в аналогічному обсязі статей французьких видань («Le Figaro», «Le Monde», «La Libération») їх було нараховано лише 8. Довільний вибір рубрик статей газет для поліфонічного аналізу підкреслює неупередженість проведеного дослідження. Отже, лінгвопрагматика та частотність французького суб'єктивного способу в сучасній пресі в 2,5 рази нижча, ніж у іспанського відповідника. Ці дані підкреслюють більшу поліфонічність іспанської мови в цілому та вищий ступінь використання суб'єктивного способу з метою введення полеміки різних точок зору на події, що висвітлюються, зокрема, журналістами, в текстах газетних публікацій. Низька частотність вживання французького суб'єктивного способу в порівнянні з іспанським відповідником може пояснюватися раціональним впорядкуванням мови, особливостями національного менталітету (переважання раціонального над емоційним) та характером суспільної комунікації.

Перспективою подальших наукових розвідок цієї теми є залучення до аналізу латиноамериканського іспаномовного мас-медійного дискурсу, його поліфонічне вивчення і порівняння частотності застосування суб'єктивного способу латиноамериканських національних та європейського варіанту іспанської мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гапотченко Н.Є. Сучасні тенденції розвитку дискурсу французьких ЗМІ / Н.Є. Гапотченко // Збірник наукових праць STUDIA LINGUISTICA. – К.: Київський національний університет ім. Т. Шевченка. Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2009. – Вип. 2. – С. 105–109.
2. Кіяшко Л.В. Метафора в сучасному французькому газетно-публіцистичному дискурсі / Л.В. Кіяшко // Нова філологія: збірник наукових праць. – Запоріжжя: ЗНУ, 2009. – № 35. – С. 90–95.
3. Donaire M.L. Subjuntivo y polifonía (español, francés) / María Luisa Donaire. – Madrid: Arrecife, 2001. – 112 p.
4. Duchêne N. Stéréotypes, regards croisés et identité dans le discours médiatique / N. Duchêne // Thélème. Revista Complutense de Estudios Franceses. – 2013. – Vol. 28. – p. 91–104.
5. Flaux M.- C. Approche de l'expression du futur dans la presse française / M.- C. Flaux // La linguística francesa en España camino del siglo XXI. – 2000. – p. 481–493.
6. Gastón Elduayen L. Introduire le discours d'autrui. Actes de parole et verbes «secondaires» dans la presse franco-espagnole / L. Gastón Elduayen // RESLA. – 2007. – № 20. – p. 37–58.
7. Herrero Cecilia J. Estrategias enunciativas y orientación argumentativa en el texto publicitario de la prensa semanal francesa: análisis de pragmática discursiva y textual / J. Herrero Cecilia // Actas del II Coloquio sobre los estudios de filología francesa en la Universidad española. – 1994. – p. 127–140.
8. Herrero Cecilia J. Le jeu de la polyphonie dans le texte de la nouvelle de la presse française écrite / J. Herrero Cecilia // Le français face aux défis actuels. – 2004. – Vol. I. – p. 649 – 659.
9. Accident de Brétigny: RFF mis en examen [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.lemonde.fr/societe/article/2014/09/16/accident-de-bretigny-rff-mis-en-examen_4488213_3224.html
10. Climat: août au plus chaud selon la NASA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sciences.blogs.liberation.fr/home/2014/09/climat-août-au-plus-chaud-selon-la-nasa.html>
11. Jihad: l'interdiction de sortir du territoire votée à l'Assemblée [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.liberation.fr/politiques/2014/09/17/jihad-l-interdiction-de-sortir-du-territoire-votee-a-l-assemblee_1102144
12. La BCE lance des mégaprets aux banques pour relancer l'économie [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.lemonde.fr/economie/article/2014/09/17/la-bce-lance-des-megas-prets-aux-banques-pour-relancer-l-economie_4488709_3234.html
13. La fraude aux cotisations sociales dépasse 20 milliards par an [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lefigaro.fr/conjoncture/2014/09/16/20002-20140916ARTFIG00312-la-fraude-aux-cotisations-sociales-dépasse-20-milliards-par-an.php>
14. La fronde s'affirme de plus en plus dans la majorité socialiste [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lefigaro.fr/politique/2014/09/16/01002-20140916ARTFIG00365-la-fronde-s-affirme-de-plus-en-plus-dans-la-majorite-socialiste.php>
15. La grève des pilotes se prolonge à Air France [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.liberation.fr/economie/2014/09/17/la-greve-des-pilotes-se-prolonge-a-air-france_1102257

16. Laurent Berger voit du positif dans la déclaration de Valls [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.lemonde.fr/politique/article/2014/09/17/laurent-berger-voit-du-positif-dans-la-declaration-de-valls_4488708_823448.html
17. Monaco, une chance de déclic [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sport24.lefigaro.fr/football/ligue-des-champions/actualites/monaco-une-chance-de-declic-714221>
18. Natation : Yannick Agnel rentre en France et rejoint Lionel Horter [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.lemonde.fr/sport/article/2014/09/16/natation-yannick-agnel-rentre-en-france-et-rejoint-lionel-horter_4488140_3242.html
19. Vous avez testé Netflix : voici ce que vous en pensez [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tvmag.lefigaro.fr/programme-tv/article/television/83891/vous-avez-teste-netflix-voici-ce-que-vous-en-pensez.html>
20. Xynthia : le maire a la mémoire qui flanche [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.liberation.fr/societe/2014/09/16/xynthia-la-tempete-le-maire-et-sa-memoire-qui-flanche_1101960

Kabov A. Linguopragmatika u polifonija subjektivnogo naklonenija francuzskogo jazyka v sovremennoj presse (na materiale izdaniy Le Figaro, Le Monde, La Libération).

В статті представлена лінгвопрагматика суб'єктивного нахилу французького мови в сучасній пресі на матеріалі видань Le Figaro, Le Monde, La Libération. Розглянуті попередні наукові дослідження стосовно проявів поліфонічності та тенденцій розвитку мас-медійного дискурсу Франції. На основі теорії М.Л. Донеа проаналізовано поліфонічний потенціал суб'єктивного нахилу в сучасному французькому мас-медійному дискурсі. Встановлено, що найбільш частотним типом придаточних пропозицій є придаточні ізяснителі з волюнтаривними дієсловами, дієсловами, позначаючими почуття та емоції, дієсловами точки зору, в той час, як найбільш частотними селекторами благохильної та неблагохильної точок зору є дієслова головних пропозицій, використаних в ізяснителі нахилу, існування та відсутності отрицательних частиць. Виявлено меншу частотність використання французького суб'єктивного нахилу порівняно з іспанським аналогом та наведено фактори, які її обумовлюють. Вказано на необхідність привертання до дослідження латиноамериканського іспаномовного мас-медійного дискурсу та його поліфонічного вивчення.

Ключевые слова: суб'єктивне нахилу, лінгвопрагматика, мас-медійний дискурс, французький мови, поліфонія, селектор точки зору.

Kabov A. Linguopragmatics and Polyphony of the french Subjunctive Mood in the contemporary Press (on the Material of Newspapers Le Figaro, Le Monde, La Libération).

The research deals with linguopragmatics and polyphony of the french subjunctive mood in the contemporary press. The articles from the french newspapers Le Figaro, Le Monde, La Libération serve as research material. The previous scientific researches concerning the polyphonic manifestations and the trends of the evolution of the french mass media discourse have been analysed. The polyphonic potential of french subjunctive mood in mass media discourse has been analysed by means of the theory of M.L. Donaire. It was pointed out that the most frequent subordinate clauses are object clauses with volitive verbs, verbs that express feelings and emotions, points of view meanwhile the most frequent selectors of the favourable and unfavourable points of view are following: main clause verbs, used in the indicative mood, nouns, absence of negative particles. It was found out that the french subjunctive mood is much less frequent in comparison with the spanish form. The factors that cause this process are enumerated in the article. The necessity of the polyphonic study of the Spanish-speaking mass media discourse of the Latin America has been pointed out.

Key words: subjunctive mood, linguopragmatics, mass media discourse, french language, polyphony, selector of the point of view.

УДК 811.111'25

КОНЦЕПТ «ЖІНКА» В ДРАМАТУРГІЧНОМУ ДИСКУРСІ ВЕНДІ ВАССЕРШТАЙН

У статті проаналізовано концепт ЖІНКА у драматургічному дискурсі Венді Вассерштайн. Здійснено аналітичний огляд основних праць мовознавців з когнітивної лінгвістики, зокрема такої її галузі, як лінгвоконцептології. Суттєву увагу приділено характеристиці культурного концепту та його структурі. Наукова розвідка репрезентує культурний концепт ЖІНКА у творчості американського драматурга, який знаходить своє повне втілення майже у всіх її драмах. Визначено, що культурний концепт, будучи трьохмірним утворенням, включає предметно-образну, понятійну та ціннісну складові. Виявлено низку лексем-репрезентантів концепту ЖІНКА, що свідчить про значущість відповідного фрагменту у свідомості драматурга. Зміст концепту реалізують мовні засоби на позначення зовнішніх та внутрішніх характеристик жінки. Увага автора зосереджена на аналізі мікроконцептів які вербалізують концепт ЖІНКА: незалежна, рівна чоловікові та освічена.

Ключові слова: концепт, мікроконцепт, когнітивна лінгвістика, ЖІНКА, драматургічний дискурс.

Постановка проблеми. Останнім часом у мовознавчих дослідженнях все частіше з'являється поняття «концепт». Концепт має логічно організовану динамічну структуру, що складається з базового елементу і пов'язаних з ним через прототипічне значення похідні елементів. Структура концепту може бути виявленою через засоби його репрезентації у мові. Базою концепту є первинна прототипічна модель основного значення слова [5, с. 633].

Концепт є цілісним утворенням, здатним розвиватися, змінюватися і відображати досвід людей. Питання шляхів репрезентації концептів у мові, відслідкування відмінностей між мовним значенням і концептом, вплив менталітету етносу на формування картини світу залишаються актуальними для сучасної лінгвістичної науки. Одним із ключових концептів будь-якої культури є гендерний концепт *ЖІНКА*, тобто «багатомірне культурно-значиме соціопсихологічне утворення в колективній свідомості, опредметнене в мовній формі» [1]. Г.Г. Слишкін виділяє гендерні концепти («жінка», «чоловік»).

Попри посилену увагу до концепту з боку представників різних галузей знань, сам термін «концепт» ще не набув однозначного трактування. Ми поділяємо позицію О. Селіванової, яка обстоює концепт як інформаційну когнітивну структуру свідомості, певним чином організовану та вбудовану до колективної чи індивідуальної концептосистеми [7, с. 297].

Дослідження концепту *ЖІНКА* на матеріалі п'єс сучасного американського драматурга Венді Вассерштайн є вкрай необхідним, адже жінка відіграє надзвичайно важливу роль у суспільстві. Намагаючись представити обсяг та структуру концепту *ЖІНКА* у драматургічному дискурсі В. Вассерштайн, ми спираємося, головним чином, на тезу В. І. Карасика про те, що культурний концепт, будучи трьохмірним (як мінімум) утворенням, включає предметно-образну, понятійну та ціннісну складові [1].

Зростаюча роль жінки у сучасному світі, розширення сфери її залучення до соціально-політичного життя суспільства також обумовлює актуальність дослідження. Відображення концепту *ЖІНКА* у творчості В. Вассерштайн досить багатогранно, виходячи з визнання того факту, що письменник мислить концептами, комбінуючи їх і здійснюючи в рамках концептів та їх поєднань глибинні предикації, формуючи нові концепти в ході мислення. Мислення є оперування концептами як глобальними одиницями структурованого знання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зміст структури концепту залежить від умов його формування та функціонування у кожної особистості, тому перелік концептуальних ознак (власне зміст концепту) є складним та надзвичайно актуальним завданням, розв'язання якого займаються чимало вітчизняних та зарубіжних учених (Дж. Лакофф, О.С. Кубрякова, Ю.С. Степанов, В. І. Карасик, М.М. Болдирев, З.Д. Попова, Й.А. Стернін, С.А. Жаботинська та ін.). Концепт як лінгвокогнітивне явище, згідно з визначенням О.С. Кубрякової, – це «одиниця ментальних або психічних ресурсів нашої свідомості й тієї інформаційної структури, що відбиває